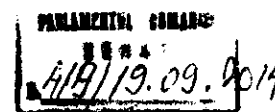

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

1493
11092014

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată *"Lege pentru completarea Legii nr.67/2004, privind alegerea autorităților administrației publice locale"*, inițiată de domnul deputat PP-DD Tudor Ciuhodaru (Bp. 216/2014).

I. Principalele reglementări

Această propunere legislativă are ca obiect de reglementare completarea art. 4 din *Legea nr. 67/2004 privind alegerea autorităților administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, cu un nou alineat, alineatul (4), prin care se propun următoarele: *"Pot candida numai persoanele ce nu au deținut cel puțin două mandate de consilier sau primar, ori cumulat un mandat de consilier și unul de primar"*.

II. Observații

1. Apreciem că soluția propusă de inițiator reprezintă o restrângere a *dreptului de a fi ales*, introducând în cadrul unei legi o limitare suplimentară față de cele instituite prin Constituție.

Rezultă că propunerea de limitare a numărului de mandate trebuie analizată prin prisma prevederilor art. 53 din Constituție.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, drepturile electorale pot fi supuse unor condiționări și limitări numai dacă acestea sunt rezonabile. Drepturile electorale trebuie exercitate în conformitate cu art. 29 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, care proclamă că: *"(...) fiecare persoană este supusă numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale într-o societate democratică"*. În același sens sunt și prevederile art. 19 pct. 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, în virtutea cărora exercitarea libertăților poate fi supusă anumitor limitări, care trebuie, însă, stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare, printre altele, apărării securității naționale sau ordinii publice.

Totodată, jurisprudența C.E.D.O. subliniază faptul că drepturile electorale nu sunt absolute, dispozițiile art. 3 din Protocolul 1 la Convenție recunoscând implicit posibilitatea unor limitări sau restricții. Aceste condiții sau restricții nu pot priva de efectivitate drepturile electorale, trebuie să urmărească un scop legitim și să nu fie disproporționate în raport de scopul urmărit.

Față de argumentele invocate în Expunerea de motive, atragem atenția asupra naturii electivă a procesului de desemnare a aleșilor locali.

Votul exprimat în favoarea unui candidat reprezintă opțiunea exclusivă și neîngrădită a fiecărui alegător pentru persoana pe care o consideră potrivită să îi reprezinte interesele în Parlament. Teoretic, vor fi realeși doar aceia dintre candidați a căror activitate, în decursul unui mandat anterior, a corespuns așteptărilor alegătorilor. Totodată, nu trebuie ignorat nici rolul partidelor și alianțelor politice, precum și al organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care propun persoanele care vor intra în competiția electorală, o primă selecție realizându-se deja la acest nivel.

Pe de altă parte, inițiatorul nu justifică excluderea președinților consiliilor județene de la aplicarea interdicției care face obiectul propunerii legislative.

În literatura de specialitate, teoria cu privire la limitarea numărului de mandate are deopotrivă susținători și oponenți.

Susținătorii limitării numărului de mandate cred că acesta reprezintă un aspect pozitiv al sistemului dacă este văzut prin prisma unui aflux de idei proaspete, de pluralism în gândirea politică, evitarea dominației politice și, cel mai important, evitarea conceptului de neînlocuire în construcția politică.

Criticii spun că înlocuirea frecventă a deținătorilor funcțiilor publice (politice) din țară poate avea un impact negativ asupra calității și continuității politicilor publice și poate produce o incertitudine politică majoră. Argumentele împotriva limitării numărului de mandate sunt cel mai adesea concentrate în jurul ideii că cetățenii au dreptul de a decide cine îi va guverna și că ei sunt singurii care au dreptul la o alegere liberă a politicienilor care îi reprezintă. Atunci când oamenii vor o persoană care să-i conducă pentru o perioadă mai lungă de timp, ar trebui să li se permită să aibă acest drept. Sprijinul public îi favorizează, de obicei, pe cei cu o mai mare experiență politică, acest element putând fi decisiv pentru câștigarea alegerilor.

Menționăm că în literatura de specialitate un argument împotriva limitării numărului de mandate (parlamentare) este menționat în cadrul Raportului privind democrația, limitarea mandatelor și incompatibilitatea funcțiilor politice, adoptat de Comisia de la Veneția¹ în cadrul căruia se precizează că *"efectele lipsei unei limitări pentru realegerea unui membru al Parlamentului sunt ameliorate de activitatea partidelor de opoziție din Parlament, precum și prin creșterea transparenței și vizibilității demonstrate de către parlamentele democratice prin activitatea lor"*.

Totodată, în cadrul Raportului se arată că *"interzicerea realegerii parlamentarilor implică riscul dominării puterii legislative de politicieni lipsiți de experiență. Acest lucru poate duce la creșterea dezechilibrului în favoarea executivului, chiar dacă șeful statului și, eventual, miniștrii nu sunt reeligibili, deoarece executivul se bazează pe un serviciu public permanent"*.

În practică, limitarea numărului de mandate este, în principal, legată de alegerea președintelui statului, fiind destul de rar utilizată în ceea ce privește realegerea titularilor altor funcții politice (parlamentari, prim-miniștri, miniștri, primari etc).

Constituția statului Mexic este printre puținele din lume care interzice realegerea pentru un nou mandat parlamentar.²

Art. 7 din Constituția Portugaliei conține o prevedere care interzice deținerea pe viață a oricărei funcții politice la nivel național, regional sau local.

Constituția din Liechtenstein, dimpotrivă, este una dintre puținele care prevede în mod explicit posibilitatea de realegere a membrilor Parlamentului.

Raportul privind democrația, limitarea mandatelor și incompatibilitatea funcțiilor politice, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 93-a Sesiune plenară din 15-16 decembrie 2012.

² Art. 59 din Constituția Mexicului – Senatorii și deputații din Congresul Uniunii nu pot fi realeși.

Limitarea numărului de mandate a constituit unul dintre punctele principale de pe agenda politică a candidaților republicani pentru Camera Reprezentanților la alegerile pentru Congresul american din 1994. Din punctul lor de vedere politica nu ar trebui să fie un loc de muncă pe viață. Publicul american a sprijinit aceste propuneri, fiind considerate drept cele mai populare prevederi ale Contractului pentru America. Cu toate acestea, majoritatea democraților, precum și unii republicani din Cameră și Senat, s-au opus prevederilor cuprinse în proiect, explicând că astfel legislatori lipsiți de experiență îi vor înlocui pe cei cu experiență, oferind mai multă putere oficialilor guvernamentali nealeși care ocupă funcții fără limită de timp și că astfel de limitări ar împiedica cetățenii să voteze conform voinței proprii. Chiar și susținătorii propunerii nu s-au putut pune de acord asupra scopului aplicării și a duratei limitării: trei mandate de câte doi ani (șase ani), patru mandate (opt ani) sau șase mandate (doisprezece ani)? În 1995, Curtea Supremă a S.U.A. a votat pentru abrogarea legii din Arkansas care interzicea demnitarilor aflați în funcție timp de șase ani în Camera Reprezentanților sau doisprezece ani în Senat, să mai candideze în respectivul stat. Curtea a afirmat în decizia sa că restricția impusă de stat este contrară principiului fundamental al democrației reprezentative, așa cum este el cuprins în Constituție, potrivit căruia *"cetățenii trebuie să aleagă liberi persoanele de care vor să fie guvernanți"*.

Această decizie a însemnat că prevederile propunerii pot fi impuse numai printr-un amendament la Constituție.

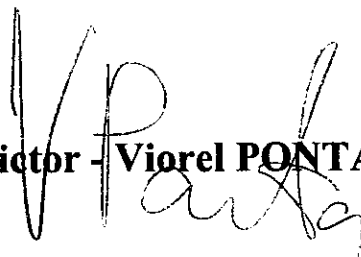
Aceste concluzii identifică principalele motive pentru care majoritatea legislațiilor naționale prevăd posibilitatea nelimitată a realegerii aleșilor locali.

2. Totodată, subliniem că soluția limitării numărului de mandate de aleși locali este de natură a crea premisele încălcării prevederilor constituționale ale art. 37 care stabilește conținutul și limitele dreptului de a fi ales: să fie cetățean român cu drept de vot (să îndeplinească toate condițiile cerute de art. 36 din Constituție), să aibă domiciliul în țară (art. 16 alin. (3) din Constituție), să nu îi fie interzisă asocierea în partide politice conform art. 40 alin. (3) din Constituție, să îndeplinească limita de vârstă prevăzută de art. 37 alin. (2) din Constituție (n.n. 23 de ani pentru a fi ales în organele administrației publice locale). Rezultă, în consecință, că prin propunerea legislativă se adaugă o nouă condiție pentru a fi ales și anume să nu fi deținut anterior cel puțin două mandate de ales local, fiind create premisele unor vicii de neconstituționalitate prin raportare la art. 37 din Constituție.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Victor - Viorel PONTA

**Domnului senator Călin-Constantin-Anton Popescu-Tăriceanu
Președintele Senatului**